ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษ จากโรงงาน อุตสาหกรรม : กรณีศึกษา มลพิษจากโรงงาน ปู่นซีเมนต์ อ.แจ้ห่ม จ ลำปาง

ชื่อผู้เขียน

อรนุช ฤทธิ์จิตเพียร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. พูศักดิ์ วิทยาภัค ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. พูซัย สมิทธิไกร กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) ศึกษาการดำเนินงานของภาครัฐในการให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม (2) ศึกษาปัจจัยในภาค ประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม (3) ศึกษา ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม วิธีการศึกษา ใช้การศึกษาชุมชน การศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณา ประกอบกัน

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของรัฐในการให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีปัจจัยด้านบวก คือการที่รัฐได้รับอิทธิพล แนวคิดจากกระแสการพัฒนาชนบทและกระแสสิ่งแวดล้อมของโลก ใน การกำหนดนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษ โดยการกำหนดไว้ในกฎหมาย บังคับ และตั้งเงื่อนไขให้ประชาชนปฏิบัติตาม ปัจจัยด้านลบคือวิธีคิดของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นแบบ ใช้เทคโนโลยีเป็นศูนย์กลาง การจัดการมลพิษต้องใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ เฉพาะด้าน มีหน่วยงานรองรับการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีรูปแบบการมีส่วนร่วม คือการมีสิทธิที่ รับรองตามกฎหมายในการได้รับข้อมูลข่าวสาร และรูปแบบการมีส่วนร่วมในบางขั้นตอนในการ ประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วิธีการมีส่วนร่วมคือการที่รัฐเปิดโอกาส และเป็นผู้จัดเวทีให้ ประชาชนมีส่วนร่วม

บัจจัยในภาคประชาชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม บัจจัยด้านบวก ได้แก่ ประชาชนมีสิทธิ ของการเป็นผู้อยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง การรวมตัวของประชาชนเป็นองค์กรใน ระดับรากหญ้า การเห็นแบบอย่างบัญหามลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ บัจจัยด้านลบได้แก่ ประชาชนมีความรู้ในเรื่องของธรรมชาติและการเกษตร ขาดความรู้ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีความคิดหวังพึ่งรัฐในการจัดการมลพิษ ความต้องการมีงานทำและมี รายได้ตามกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม บัจจัยแทรกจากการดำเนินนโยบายด้าน สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาชนบทของโรงงานปูนซิเมนต์ ทำให้เนื้อหาการมีส่วนร่วมในการแสดงให้ เห็นความรุนแรงของปัญหามีน้อย แต่ความต้องการในการมีส่วนร่วมมีมาก รูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชนมีทุกรูปแบบ ได้แก่ การให้และได้รับข้อมูลข่าวสาร การเสนอให้มีการแก้ไข ทบทวน ในเรื่องการผลิต และการจัดการมลพิษ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อนุมัติให้มีการตั้งโรงงาน และการควบคุมตรวจสอบการจัดการมลพิษ วิธีการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้มีการแสดง ความเห็น การแจ้งข้อมูล การรวมกลุ่ม รวมพลังเพื่อกดดัน เรียกร้องในกรณีที่เกิดความเสียหาย

ลักษณะการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่กำหนดจากปัจจัยในภาครัฐ และภาคประชาชน ไม่ สามารถเป็นจริงได้ ภายใต้เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆที่ได้ศึกษา Independent Study Title

People Participation in Industrial Pollution Management : A Case Study of Pollution from the Cement Factory,

Amphoe Chae Hom, Changwat Lampang

Author

Mrs. Oranuj Ritchitpian

M.A.

Man and Environment Management

Examining Committee:

Lecturer

Dr. Chusak Wittayapak Chairman

Associate Prof. Prayad Pandee

Member

Associate Prof. Dr. Chuchai Smithikrai

Member

Abstract

The purposes of this study are as follow: (i) to study the government activities that give the people a chance to participate in industrial pollution management (ii) to study the people factors that affect the participation in industrial pollution management (iii) to study the characteristics of the people participation.

Industrial pollution from the cement factory at Tambon Bansa, Amphoe Chae Hom, Changwat Lampang was selected for case study and four relating data collection methods such as indepth interview, documentary review, focus group and household survey using questionaire were employed.

The results of this study show that there are two positive factors in government activities, the concepts of rural development and environmental conservation; that have people participation policies. Both concepts were channelled through the laws influenced enforced upon the people. The negative ones are the thinking method of the government officials which is technocentric, learning through high technology and specialized officials and organizations to manage industrial pollution.

Forms of the people participation are the rights to know the information and participate in the process of Environmental Impact Assessment (EIA). People participation could be arranged by the government agencies through open forum.

The positive foctors in people sectors are people's right to participate in the management of pollution because they live in the area affacted by pollution; the collective action of people in the form of grassroot organization; and their perception of Mae Moh pollution. The negative factors are: people lack of modern technology; they expect the government to tackle the problem of industrial pollution; they also want to have a job opportunity and earn income from the cement factory. Other factors come from the policy on pollution and rural development of the cement factory causing the people to believe that pollution is not serious. They need to participate in pollution management. Forms of people participation include information suppliers and receivers, suggestion on viable solution, reviewing the production process, pollution management, decision making, approval of factory, and monitoring the operation of the factory. Methods of participation include public opinion, dissemination of information, collective action in protest and demonstration for compensation.

The characteristics of people participation identified by both the government and people sectors are unlikely to be proceeded under the various conditions shown from the above findings.